

Η πανδημία προκάλεσε την επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των ελληνικών εξαγωγών

2021/03/08 07:38 στην κατηγορία LOGISTICS

Η πορεία τόσο της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, όσο και αυτή του όγκου των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών για το 2021 και 2022, θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματικότητα των οικονομικών ενισχύσεων, τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής και χώρας, την πολυμερή συνεργασία, την οικουμενική εξασφάλιση και επιτάχυνση της διανομής των εμβολίων καθώς και από το βαθμό αντιμετώπισης του ίδιου του ιού σε συνδυασμό με τις μεταλλάξεις του.

Ο υψηλός βαθμός συσχέτισης μεταξύ της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας και του παγκόσμιου όγκου εμπορίου δεν άφησε ανεπηρέαστη την Ελλάδα.

Οι αυξημένες επιδόσεις που εμφάνισαν οι ελληνικές εξαγωγές **την περίοδο 2017 - 2019, υποχώρησαν κατά 9,3% το 2020 σε σχέση με το 2019.**

Όμως, η μεγαλύτερη υποχώρηση των εισαγωγών κατά 12,9% το ίδιο διάστημα, είχε ως αποτέλεσμα το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας να υποχωρήσει κατά 4,1 δισ. ευρώ (ή 18,5%), δηλαδή, από 21,980,4 δισ. ευρώ που ήταν το 2019 να διαμορφωθεί σε 17,916,4 δισ. ευρώ το 2020.

Η μακροχρόνια εξέλιξη των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων, όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση των εμπορικών συναλλαγών της Ελλάδας με τους εμπορικούς της εταίρους, της Διεύθυνσης Εξαγωγικής Πολιτικής και Παρακολούθησης Διμερών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΠΠΔΟΣ) του υπουργείου Εξωτερικών, παρουσιάζεται αρκετά ικανοποιητική σε σχέση με τη μακροχρόνια εξέλιξη της παγκόσμιας ζήτησης των εισαγωγών.

Ωστόσο, σημειώνεται ότι, σε ετήσια βάση, είναι αρκετά περιορισμένος ο αριθμός των χωρών εκείνων που απορροφούν πάνω από το 1 δισ. ευρώ των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων με προορισμό την παγκόσμια αγορά.

Η συγκέντρωση των ελληνικών εξαγωγών επικεντρώνεται, κυρίως, στη Γηραιά Ήπειρο με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να απορροφούν των μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών με προορισμό την παγκόσμια αγορά. Ο βαθμός αλληλεξάρτησης μεταξύ της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις εμπορικές

συναλλαγές είναι αντίστροφα ανάλογος προς το βαθμό της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης.

Όταν το παγκόσμιο ΑΕΠ υποχωρεί, η γεωγραφική συγκέντρωση των ελληνικών εξαγωγών αυξάνεται στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντίθετα, όταν το παγκόσμιο ΑΕΠ αυξάνεται η γεωγραφική συγκέντρωση των ελληνικών εξαγωγών υποχωρεί από τις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυξάνεται σε άλλες γεωγραφικές περιοχές του κόσμου κυρίως αυτή της Ασίας.

Από τους 69 κλάδους της 2ψήφιας κατηγορίας της Τυποποιημένης Ταξινόμησης του Διεθνούς Εμπορίου (ΤΤΔΕ) των ελληνικών εξαγωγών, οι 31 εξ αυτών παρουσίασαν ευνοϊκές επιδόσεις στην παγκόσμια αγορά, σε σχέση με τις επιδόσεις του τομέα που υπάγονται την περίοδο 2010 - 2020.

Εννέα προήλθαν από τον αγροτικό τομέα, 4 από τον τομέα των πρώτων υλών, 1 από τον τομέα της ενέργειας και οι υπόλοιποι 17 από τον τομέα της βιομηχανίας.

Τη μεγαλύτερη μέση ετήσια συμμετοχή των εξαγωγών από τους 69 κλάδους, ως προς το σύνολο των εξαγωγών της Ελλάδας την περίοδο 2010 - 2020, τη σημείωσαν τα φρούτα και λαχανικά, τα ψάρια παρασκευασμένα, το πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου που είχε και το μερίδιο του λέοντος 31%, τα ιατρικά και φαρμακευτικά, ο σίδηρος και χάλυβας, τα μη σιδηρούχα μέταλλα, τα ηλεκτρικά μηχανήματα συσκευές και μέρη αυτών, τα είδη ενδυμασίας και αξεσουάρ ένδυσης και τέλος τα διάφορα βιομηχανικά είδη μη κατονομαζόμενα.

Σε ό,τι αφορά στο παγκόσμιο ενδοκλαδικό εμπόριο της Ελλάδας γεωγραφικά και διαχρονικά, αυτό, κυμαίνεται σε υψηλό επίπεδο σχεδόν με όλες τις γεωγραφικές περιοχές του κόσμου, με τις βασικές κατηγορίες των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και πρώτων υλών να καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις.

Το δυνητικό συγκριτικό πλεονέκτημα ανά κατηγορία ή κλάδο εξαγωγικής δραστηριότητας (τρόφιμα και ζώα ζωντανά, ποτά και καπνός, πρώτες ύλες μη εδωδιμές εκτός από καύσιμα, ορυκτά καύσιμα και λιπαντικά, λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης, βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη κλπ.) παρουσιάζεται θετικό, έστω και εάν η πλειονότητα των κλάδων αυτών παρουσιάζουν ελλείμματα στο εμπορικό ισοζύγιο, έναντι των αντίστοιχων εισαγωγών.

Τα προϊόντα που επιφέρουν θετικές συναλλαγματικές εισπράξεις στο εμπορικό ισοζύγιο

Τα προϊόντα που επιφέρουν θετικές συναλλαγματικές εισπράξεις στο εμπορικό ισοζύγιο περιλαμβάνονται στην κατηγορία των προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής. Η αξία σε ευρώ των προϊόντων αυτών ανέρχεται σχεδόν στα 2/3 επί του συνόλου των εξαγωγών της Ελλάδας στην παγκόσμια αγορά.

Παράλληλα, τα προϊόντα αυτά καλύπτουν (εξαγόμενο προϊόν προς εισαγόμενο προϊόν) το 15% επί του συνόλου της αξίας σε ευρώ των εισαγωγών, δηλαδή ένα μικρό μέρος της αξία των εισαγόμενων προϊόντων στην ελληνική αγορά. Αυτό, όπως σχολιάζεται, δημιουργεί περιορισμούς στην εξέλιξη της ανάπτυξης των εξαγωγών.

Όμως, σχεδόν όλα τα εξαγόμενα προϊόντα που επιφέρουν θετικές συναλλαγματικές εισπράξεις στο εμπορικό ισοζύγιο έχουν χαμηλούς συντελεστές εξειδίκευσης στις παραγωγικές τους βάσεις σύμφωνα με το δείκτη Balassa – Lafay.

Επίσης, από το σύνολο αυτών των προϊόντων, ελάχιστος είναι ο αριθμός των βιομηχανοποιημένων προϊόντων εντάσεως υψηλής τεχνολογίας με προορισμό την παγκόσμια αγορά.

Ο βαθμός δυσκολίας για τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων να διατηρήσουν τα μερίδια που καταλαμβάνουν σε διάφορες αγορές του κόσμου, ανάγεται περισσότερο στην ανάπτυξη της εξειδίκευσης προϊόντων και αγορών (product specialization and geographical specialization or market distribution), και λιγότερο στο βαθμό που συμβάλει η ανταγωνιστικότητα και η εξέλιξη της παγκόσμιας ζήτησης για τα ελληνικά προϊόντα.

Το ερώτημα που τίθεται σε σχέση με τις εξελίξεις στο εμπορικό ισοζύγιο είναι, ποια είναι τα προϊόντα αυτά που εισάγει η Ελλάδα, ώστε να διατηρούν τόσο την εισοδηματική ελαστικότητα των εισαγωγών, όσο και την οριακή ροπή των εισαγωγών σε υψηλά επίπεδα και παράλληλα να αυξάνουν τις συσσωρευμένες απαιτήσεις των εμπορικών εταίρων στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας.

Οι βασικές κατηγορίες των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων

Εξετάζοντας τις βασικές κατηγορίες των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων με προορισμό τις 49 χώρες διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- Οι ελληνικές εξαγωγές των πρώτων υλών καταλαμβάνουν τα μικρότερα μερίδια συμμετοχής, ως προς το σύνολο των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων με προορισμό την κάθε μία από τις 49 χώρες.
- Τα μερίδια συμμετοχής για τις πρώτες ύλες επί του συνόλου των εξαγωγών της Ελλάδας, είναι μεγαλύτερα στις χώρες αυτές που η γεωγραφική τους απόσταση από την Ελλάδα είναι μεγαλύτερη, σε σχέση με άλλες χώρες μικρότερης γεωγραφικής

απόστασης.

Στην ομάδα των μεγάλων γεωγραφικών αποστάσεων από την Ελλάδα περιλαμβάνονται η Κίνα, η Ινδία, η Ταϊλάνδη, το Βιετνάμ, η Μαλαισία, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και η Ινδονησία.

– Η σχέση των εξαγωγών πρώτων υλών με προορισμό τις αναφερόμενες χώρες είναι αντιστρόφως ανάλογη προς την οικονομική τους δραστηριότητα. Αυτό σημαίνει ότι όταν το ΑΕΠ αυξηθεί στις χώρες αυτές αυξάνεται και η ζήτηση για τις ελληνικές εξαγωγές των πρώτων υλών.

Παρόμοια εικόνα σε σχέση με τις εξαγωγές των πρώτων υλών, παρατηρούμε και με τα μερίδια συμμετοχής των ελληνικών εξαγωγών καυσίμων, για τις χώρες Κίνα, Σαουδική Αραβία, Αργεντινή, Ινδία, Σιγκαπούρη, Βραζιλία, Φιλιππίνες και Ιρλανδία. Εξαίρεση αποτελούν η Τουρκία και η Αίγυπτος.

Στην περίπτωση της Αιγύπτου, οι ελληνικές εξαγωγές καυσίμων στην εκεί αγορά κατέλαβαν το 84,2% και 76,1% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών το 2018 και 2019 αντίστοιχα, έναντι 21% κατά μέσο όρο την περίοδο 2013- 2018. Αντίθετα, τα μερίδια συμμετοχής των εξαγωγών για τα αγροτικά, πρώτες ύλες και βιομηχανικά προϊόντα ως προς το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών ήταν αρκετά περιορισμένα.

Εξαγωγές αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων

Όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων, διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Οι χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης (Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία, Γερμανία, Δανία, Νορβηγία, Πολωνία, Αυστρία κ.ο.κ.) απορροφούν σημαντικά μερίδια σε αγροτικά προϊόντα από το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών. Επίσης, διαπιστώνεται ότι, χώρες με μεγαλύτερες γεωγραφικές αποστάσεις σε σχέση με τις ευρωπαϊκές (Αυστραλία, Ιαπωνία, Ταϊλάνδη, Καναδάς, ΗΠΑ) έχουν αυξημένη προτίμηση για τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα όπως φαίνεται από το βαθμό απορρόφησής τους, σε σχέση με άλλες βασικές κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών. Αυτό οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην οικονομική διπλωματία της Ελλάδας και κυρίως:

– Στις προσπάθειες που καταβάλλει να προωθήσει τις ελληνικές εξαγωγές αγροτικών προϊόντων και όχι μόνο στις διεθνείς αγορές.

– Στις προσπάθειες της οικονομικής διπλωματίας να προστατέψει, τόσο το βαθμό διείσδυσης από δασμολογικά και μη εμπόδια, όσο και τα μερίδια των ελληνικών προϊόντων στις διάφορες αγορές του κόσμου, από αθέμιτες πρακτικές εμπορίου που συχνά διαπιστώνουμε τα τελευταία έτη στις διεθνείς αγορές σε βάρος των ελληνικών εξαγωγών.

Οι εξελίξεις των εξαγωγών μας στην παγκόσμια αγορά και ο κορονοϊός

Η πορεία των ελληνικών εξαγωγών στην παγκόσμια αγορά ακολουθεί, τόσο την εξέλιξη του παγκόσμιου ΑΕΠ, όσο και αυτή του όγκου των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών. Η μέση ετήσια αύξηση των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά την περίοδο 1998 – 2019 ήταν της τάξεως του 6,4%.

Αυτή η αύξηση, αντιστοιχούσε σε ένα μέσο ετήσιο μερίδιο συμμετοχής επί της συνολικής παγκόσμιας ζήτησης των εισαγωγών της τάξεως του 0,14%, πριν ανέλθει στο 0,15% το χρονικό διάστημα 2010-2019. Παράλληλα, την περίοδο 1998 – 2019 η αύξηση των παγκόσμιων εισαγωγών αγαθών ήταν της τάξεως του 4,7%, μικρότερη σε σχέση με αυτήν των ελληνικών εξαγωγών αγαθών.

Ωστόσο, σε αντίθεση με την ανωτέρω μακροχρόνια ευνοϊκή πορεία των εξαγωγών, η εξέλιξη των επιδόσεων ελληνικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά το 2020, ήταν εντελώς διαφορετική, τόσο σε σχέση με την αναφερόμενη μακροχρόνια εξέλιξη (1998-2019), όσο και με τις αυξημένες επιδόσεις των τελευταίων ετών.

Η υποχώρηση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας σε συνδυασμό με αυτήν του παγκόσμιου όγκου εμπορίου κατά το δεύτερο εξάμηνο το 2019, επιταχύνθηκε σημαντικά το 2020, ως αποτέλεσμα της εξάπλωσης της πανδημίας Covid-19 σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης.

Οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων υποχώρησαν ραγδαία το 2020, με μεγαλύτερη αυτή του Μαΐου 30,5% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Ωστόσο, η επιβράδυνση της υποχώρησης των εξαγωγών κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2020 είχε ως αποτέλεσμα η μείωση των εξαγωγών το 2020 σε σχέση με το 2019 να ανέλθει στο 9,3%, στα ίδια επίπεδα με την υποχώρηση του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας.

Ο δείκτης εξωστρέφειας παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με αυτό του 2019

Από τις τέσσερις βασικές κατηγορίες των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά, τα καύσιμα και οι πρώτες ύλες υπέστησαν σημαντικές υποχωρήσεις της τάξεως του 37,1% και 14,6% αντίστοιχα το 2020, σε σχέση με το 2019.

Παράλληλα, περιορίστηκαν και τα μερίδια συμμετοχής των καυσίμων και των πρώτων υλών στο σύνολο των εξαγωγών και από 31,5% και 4,3% που ήταν το 2019, διαμορφώθηκαν στο 21,9% και 4,1% αντίστοιχα το 2020. Αντίθετα, οι εξαγωγές αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων σημείωσαν αύξηση της τάξεως του 11,7% και 2,0% αντίστοιχα το 2020 ως προς το 2019, με τις δύο αυτές κατηγορίες των εξαγωγών να αυξάνουν τα μερίδια συμμετοχής τους στο σύνολο των εξαγωγών.

Σημειωτέον ότι, το μερίδιο συμμετοχής για τις εξαγωγές των βιομηχανικών προϊόντων επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών, κατέλαβε το 2020 για πρώτη φορά μετά από έντεκα συνεχόμενα χρόνια, πάνω από το 50%. Το 2009 το αντίστοιχο μερίδιο συμμετοχής για τα βιομηχανικά προϊόντα επί του συνόλου των εξαγωγών ήταν της τάξεως του 51,7%.

Οι επιδόσεις του αγροτικού και του βιομηχανικού τομέα

Από τις τέσσερις βασικές κατηγορίες των εξαγωγών την περίοδο 2016-2019 οι πρώτες ύλες και τα καύσιμα σημείωσαν τις μεγαλύτερες αυξήσεις, η μέση ετήσια αύξηση και για τις δύο αυτές κατηγορίες ήταν της τάξεως του 7,5% και 7,1%. Τα βιομηχανικά προϊόντα ακολούθησαν με 6%, ενώ τα αγροτικά προϊόντα περιόρισαν την εξαγωγική τους δραστηριότητα στο 2,4%.

Ωστόσο, παρά τη μικρότερη αύξηση του αγροτικού τομέα σε σχέση με τις άλλες τρεις κατηγορίες των εξαγωγών, τα αγροτικά προϊόντα παρουσίασαν σημαντικές επιδόσεις τόσο όσον αφορά το βαθμό εξαγωγιμότητας τους (εξαγωγές αγροτικών προϊόντων ως προς την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία), όσο και στο βαθμό κάλυψης (cover ratio) των εισαγωγών από τις αντίστοιχες εξαγωγές.

Αντίθετα, η απασχόληση στον αγροτικό τομέα την τελευταία δεκαετία παραμένει κατά μέσο όρο σταθερή στο 12,6%. Όμως, η τάση τείνει να είναι φθίνουσα (12,4% το 2010, 12,1% το 2017 και 11,6% το 2019).

Επίσης, η συμβολή των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων στο ΑΕΠ της χώρας, αν και έχει αυξηθεί ελαφρά την τελευταία δεκαετία εξακολουθεί να περιορίζεται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα, αντικατοπτρίζοντας τους περιορισμούς των παραγωγικών δυνατοτήτων που καταλαμβάνουν τον εν λόγω τομέα της εγχώριας παραγωγής.

Η εικόνα του βιομηχανικού τομέα των εξαγωγών δεν διαφέρει και πολύ σε σχέση με αυτήν του αγροτικού τομέα. Ο βαθμός εξαγωγιμότητας του βιομηχανικού τομέα από το 2010 μέχρι και σήμερα έχει παρουσιάσει σημαντική αύξηση και από 31,6% που ήταν το 2010 διαμορφώθηκε στο 53,3% και 66,3% το 2017 και 2019 αντίστοιχα.

Παρόμοια πορεία παρουσιάζει και ο δείκτης κάλυψης των εισαγωγών βιομηχανικών προϊόντων από τις αντίστοιχες εξαγωγές, αλλά σε μικρότερο βαθμό έναντι του

αγροτικού τομέα, 35,6% το 2010, 48,1% και 49,9% το 2017 και 2019 αντίστοιχα.

Αντίθετα, η συμμετοχή του βιομηχανικού τομέα στο σύνολο των εξαγωγών δείχνει να είναι σταθερή χωρίς σημαντική μεταβολή, αλλά περιορισμένη σε σχέση με τις δυνατότητες παραγωγής εξαγωγίμων προϊόντων του τομέα. Αυτό αντανακλά και τη σταδιακή υποχώρηση των τελευταίων ετών της απασχόλησης στο βιομηχανικό τομέα.

Σε περίπτωση που εξετάσουμε το βιομηχανικό τομέα των εξαγωγών από μία άλλη οπτική γωνία και ομαδοποιήσουμε όλα τα εξαγόμενα βιομηχανοποιημένα προϊόντα ανάλογα με το βαθμό έντασης τεχνολογίας, διαπιστώνουμε τα ακόλουθα:

- Τα βιομηχανοποιημένα προϊόντα έντασης τεχνολογίας την περίοδο 2016-2019 κατά μέσο όρο κατέλαβαν το 33,8% επί του συνόλου των εξαγωγών. Από το 33,8% το 11,0% αντιστοιχούσε σε βιομηχανοποιημένα προϊόντα χαμηλής εξειδίκευσης και έντασης τεχνολογίας, ενώ το 13,1% και 9,7% αντίστοιχα σε βιομηχανοποιημένα προϊόντα μεσαίας και υψηλής εξειδίκευσης και εντάσεως τεχνολογίας

- Το 2020, η συμμετοχή των βιομηχανοποιημένων προϊόντων έντασης τεχνολογίας στο σύνολο των εξαγωγών της Ελλάδας αυξήθηκε στο 41%, σε σχέση με το 35,6% του 2019. Αυτό οφείλεται στις ραγδαίες αυξήσεις των εξαγωγών φαρμάκων (περιλαμβάνονται και τα κτηνιατρικά φάρμακα) και του τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, εξαρτήματα και μέρη αυτών.

- Οι εξαγωγές φαρμάκων και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού αυξήθηκαν κατά 50,1% και 25,6% το 2020 σε σχέση με το 2019, ενώ τα μερίδια συμμετοχής τους στο σύνολο των εξαγωγών από 5,6% και 0,7% που ήταν το 2019 διαμορφώθηκαν στο 9,3% και 1,0% αντίστοιχα το 2020. Επίσης, αύξηση των εξαγωγών παρουσίασαν οι σωλήνες και τα εξαρτήματα σωληνώσεων από σίδηρο ή χάλυβα της τάξεως του 29,7% το 2020 σε σχέση με το 2019.

Η γεωγραφική συγκέντρωση των Ελληνικών εξαγωγών

Το μερίδιο συμμετοχής των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές, την περίοδο 2010-2020, αντιστοιχούσε κατά μέσο όρο σχεδόν στο 0,2% επί του συνόλου των παγκόσμιων εξαγωγών αγαθών.

Σύμφωνα με αυτό το μερίδιο συμμετοχής και κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, το 70,6% είχε προορισμό τις χώρες της Γηραιάς Ηπείρου, από το οποίο το 51,7% τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το 35,4% εξ αυτού να έχει προορισμό την Ευρωζώνη, το 13,4% τις χώρες της Ασίας, το 7,0% τις χώρες της Αφρικής, το 6,1% τις χώρες της Βορείου και Νοτίου Αμερικής και το 2,5% τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου.

Το 2020, ο συντελεστής γεωγραφικής συγκέντρωσης των εξαγωγών ελληνικών

προϊόντων με προορισμό τη Γηραιά Ήπειρο ανήλθε στο 73,6%, σε σχέση με το 71,0% του 2019 και μεγαλύτερος σε σχέση με το μέσο όρο 70,6% την περίοδο 2010 – 2020.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες γεωγραφικές περιοχές του κόσμου για το 2020, το 13,1% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών είχε προορισμό την Ασία (14,6% το 2019), το 5,7% τις χώρες της Βορείου και Νοτίου Αμερικής (6,3% το 2019), το 6,2% τις χώρες της Αφρικής (6,9% το 2019) και το 1,0% την Ωκεανία και τις λοιπές χώρες του κόσμου (1,0% το 2019).

Οι κλάδοι και τα προϊόντα με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στις εξαγωγές

Η εγχώρια παραγωγή προϊόντων με προσανατολισμό τις διεθνείς αγορές, ομαδοποιείται σε δέκα μονοψήφιες κατηγορίες σύμφωνα με την Τυποποιημένη Ταξινόμηση του Διεθνούς Εμπορίου (ΤΤΔΕ).

Ήτοι, τα τρόφιμα και ζώα ζωντανά (0), τα ποτά και ο καπνός (1), οι πρώτες ύλες μη εδωδιμες εκτός από τα καύσιμα (2), τα ορυκτά καύσιμα και λιπαντικά (3), τα λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης (ελαιόλαδο) (4), τα χημικά προϊόντα και συναφή (5), τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη (6), τα μηχανήματα και υλικό μεταφορών (7), τα διάφορα βιομηχανικά είδη (8) και οι συναλλαγές μη ταξινομημένες (9).

Από τις πιο πάνω μονοψήφιες κατηγορίες οι (0), (1) και (4) είναι κατηγορίες ή κλάδοι του αγροτικού τομέα. Η κατηγορία (3) είναι κλάδος του τομέα ενέργειας, ενώ οι κατηγορίες (5), (6), (7), (8) και (9) είναι κλάδοι του βιομηχανικού τομέα. Στη συνέχεια οι δέκα αυτές κατηγορίες των εξαγωγών υποδιαιρούνται σε 69 κλάδους, από τους οποίους οι 31 κατηγορίες ή κλάδοι εξ αυτών, εμφάνισαν στις εξαγωγικές τους δραστηριότητες θετικές επιδόσεις την περίοδο 2010-2020 στην παγκόσμια αγορά.

Τη μεγαλύτερη μέση ετήσια συμμετοχή των εξαγωγών από τους 69 κλάδους ως προς το σύνολο των εξαγωγών της Ελλάδας την περίοδο 2010 – 2020, τη σημείωσαν τα φρούτα και λαχανικά, τα ψάρια παρασκευασμένα, το πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου που είχε και το μερίδιο του λέοντος 31,0%, τα ιατρικά και φαρμακευτικά, ο σίδηρος και χάλυβας, τα μη σιδηρούχα μέταλλα, τα ηλεκτρικά μηχανήματα συσκευές και μέρη αυτών, τα είδη ενδυμασίας και αξεσουάρ ένδυσης και τέλος τα διάφορα βιομηχανικά είδη μη κατονομαζόμενα.

Ο βαθμός ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών εξαγωγών

Από τις 4 βασικές κατηγορίες των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων σύμφωνα με το δείκτη Balassa, ο βαθμός ανταγωνιστικότητας για τις εξαγωγές των πρώτων υλών στην παγκόσμια αγορά, μετά από σειρά ετών αρνητικής εξέλιξης, εξελίχθηκε θετικά από το 2017 και μετά. Ωστόσο, το 2020 οι εξαγωγές των πρώτων υλών οριακά συγκράτησαν τη θετική τους θέση στην παγκόσμια αγορά, καθώς υπέστησαν μείωση

των εξαγωγικών τους δραστηριοτήτων.

Η σταδιακή βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των ελληνικών εξαγωγών αγροτικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά από το 2013 και μετά, είχε ως αποτέλεσμα να πάρει την πρωτιά από τις πρώτες ύλες, το 2020. Όσον αφορά την ανταγωνιστική θέση των εξαγωγών ελληνικών καυσίμων στην παγκόσμια αγορά, από το 2017 μέχρι και το 2020 υποχώρησε σταδιακά.

Η σταδιακή υποχώρηση της ανταγωνιστικής θέσης των καυσίμων σχεδόν συνέκλινε με αυτήν του συνόλου των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων. Σημειωτέον ότι, τα καύσιμα συμβάλουν σημαντικά τόσο στο σύνολο των εξαγωγικών επιδόσεων, όσο και στη συνολική προστιθέμενη αξία της εγχώριας παραγωγής.

Η ανταγωνιστική θέση των ελληνικών εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά, κατέλαβε την τελευταία θέση σε σύγκριση με τις άλλες τρεις βασικές κατηγορίες των εξαγωγών.

Η πορεία του δείκτη ανταγωνιστικότητας των εξαγωγών ελληνικών βιομηχανικών προϊόντων ήταν αρκετά περιορισμένη και μπορεί να συγκριθεί μόνο με αυτήν του συνόλου των εξαγωγών, αν και το εύρος μεταξύ των δύο είναι αρκετά ανοικτό. Τέλος, η ανταγωνιστικότητα για το σύνολο των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά σχεδόν παρέμεινε αμετάβλητη και οριζόντια την περίοδο αναφοράς.